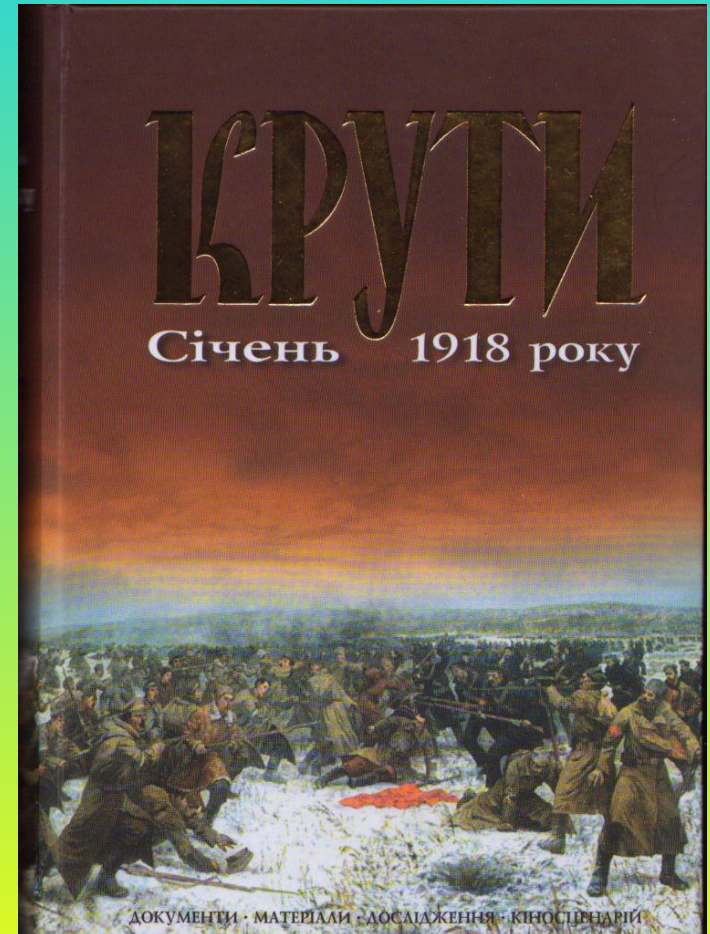

Бій під Крутами

"Бій під Крутами – це символ жертовності і подвигу в ім'я свободи і Української держави. Але політики зобов'язані пам'ятати, що дуже часто за подвигом одних стоїть безвідповідальність і непрофесіоналізм інших"

Уявіть собі!

Стоять двадцять сім студентів і гімназистів приречені на смерть. Один із них, ще зовсім малий хлопець, семикласник, починає співати „Ще не вмерла України...”, а інші підхоплюють, і гімн лунає, розсікаючи повітря. Багато в той день полягло українців.

Двадцять дев'ятого січня 1918 року, недалеко від залізничної станції поблизу селища Крути (Чернігівської області), відбулася страшна, але героїчна битва молодих українських студентів з більшовицькою армією.

А почалося все...

Сьомого листопада Центральна Рада проголосила незалежність УНР. Тоді Україна знаходилася в не дуже сприятливому становищі - у стані війни з більшовицькою Росією, після приходу до влади уряду Леніна. Укладено IV Універсал, у якому уряд УНР закликав до боротьби з більшовицькими військами, а п'ятого січня 1918 року на зборах студентів молодших курсів Київського університету Св. Володимира й Українського народного університету було ухвалено приступити до створення Студентського куреня Січових Стрільців.

Бій, що не мав вирішального значення!!!

Триста студентів-добровольців вирішили прийняти бій. Це вірна смерть, адже протистояти більшовицькому війську із шести тисяч петроградських і московських червоногвардійців та матросів Балтійського флоту неможливо!

Ці ворожі війська складалася з загонів П.Єгорова, Р. Берзіна та С.Кудинського

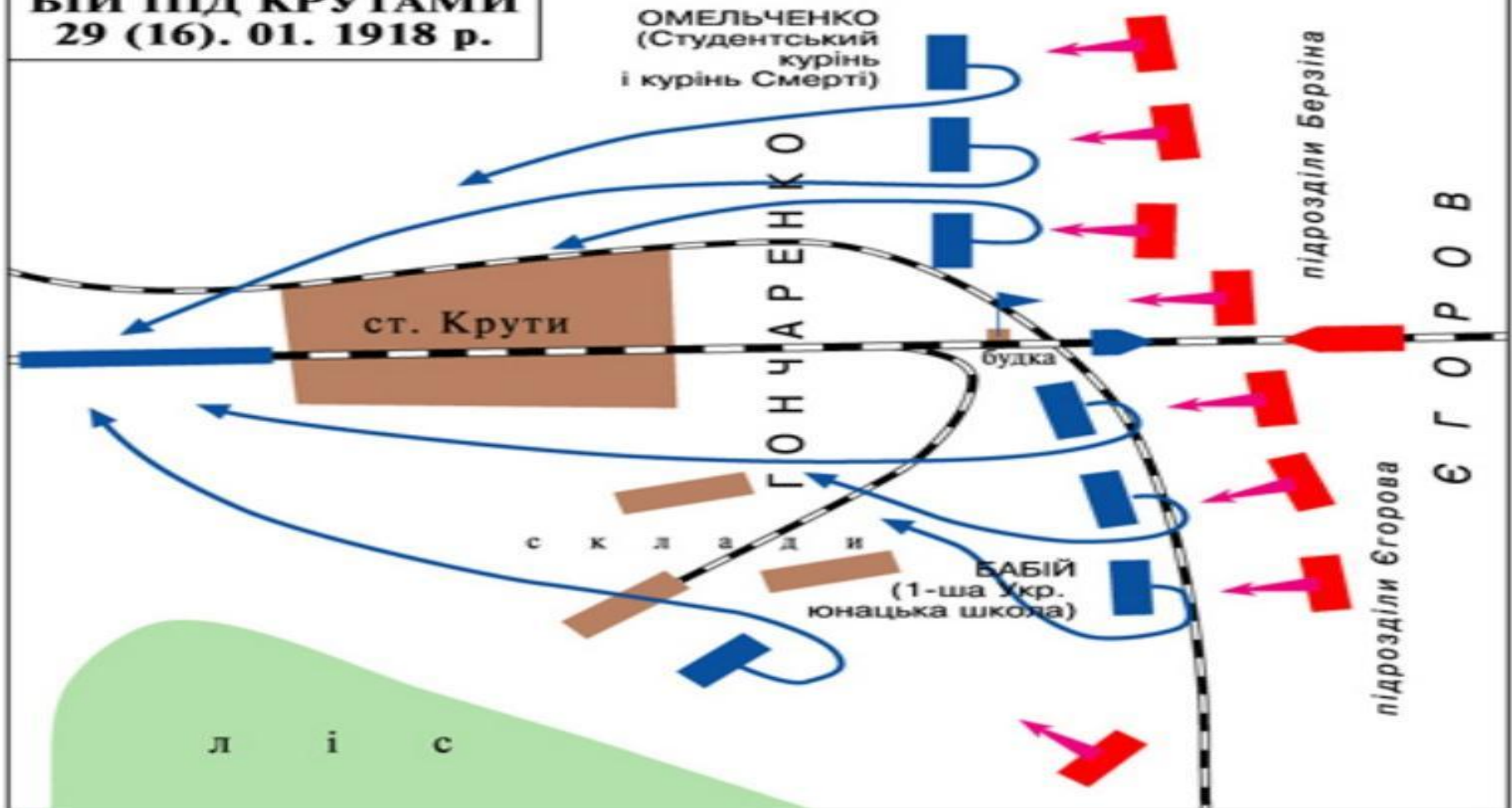

Тільки тепер Україна в особі її громадянського суспільства та владних інституцій може відкрито, чесно, на загальнонаціональному рівні віддати належну шану усім тим, хто в різні часи боровся за свободу України, і тим, хто став жертвами тоталітарних режимів, незалежно від назв і прапорів останніх. В тому числі героям – і жертвам – Крут.

Військова тактика

БІЙ ПІД КРУТАМИ
29 (16). 01. 1918 р.

Війська УНР

бойові порядки та дії
гармата на залізничній платформі

командно-спостережний пункт

ешелон

Більшовицькі війська

бойові порядки та дії

імпровізований бронепотяг

Перебіг бою

Сотня бійців Студентського куреня, на чолі з сотником Андрієм Омельченком, зайняла оборону обабіч залізничної колії поблизу станції Крути. Інша студентська сотня почала рити окопи вздовж залізничної колії і споруджувати земні укріплення. Переважна більшість студентів не мала ніякої військової підготовки, погано озброєні, вони сміло пішли вперед проти страшної кількатисячної навали Михайла Муравйова. Атаковані вогнепальною зброєю і ворожим бронепοїздом, гімназисти продовжували відстоювати свою свободу.

Чи боялися вони? Мабуть. Те, що вони робили, було божевіллям, але ж молоді герої боролися далі й далі, знаючи, що можливо роблять або найбільшу помилку, або найдостойніший вибір у своєму житті. Протягом п'яти годин українські підрозділи стримували атаки ворога, проте, скориставшись своєю перевагою, наступаючі почали оточувати українські частини. Але мужня душа студентів не бажала здаватися в полон ворогові й кидалась в атаку з фатальним для молодих українців кінцем. Кожного з них чекала своя доля, і, на жаль, вона не завжди була втішною...

...приблизно тридцять студентів не встигли врятуватись і потрапили в полон, де їх вирішено було стратити. Двісті п'ятдесят студентів загинуло. А можливо, хтось із них міг стати великим діячем, письменником, драматургом, але, мабуть, не судилося... Декілька бійців, яким вдалося врятуватись, не втекли від біди подалі, а вночі розібрали залізничну колію і все-таки на кілька днів затримати наступ червоної гвардії.

В пам'ять загиблим

У березні 1918 року, коли більшовики підписали Брестську мирну угоду, уряд УНР повернувся до Києва. Тоді ж було вирішено поховати полеглих у нерівному бою студентів на Аскольдовій могилі в Києві.

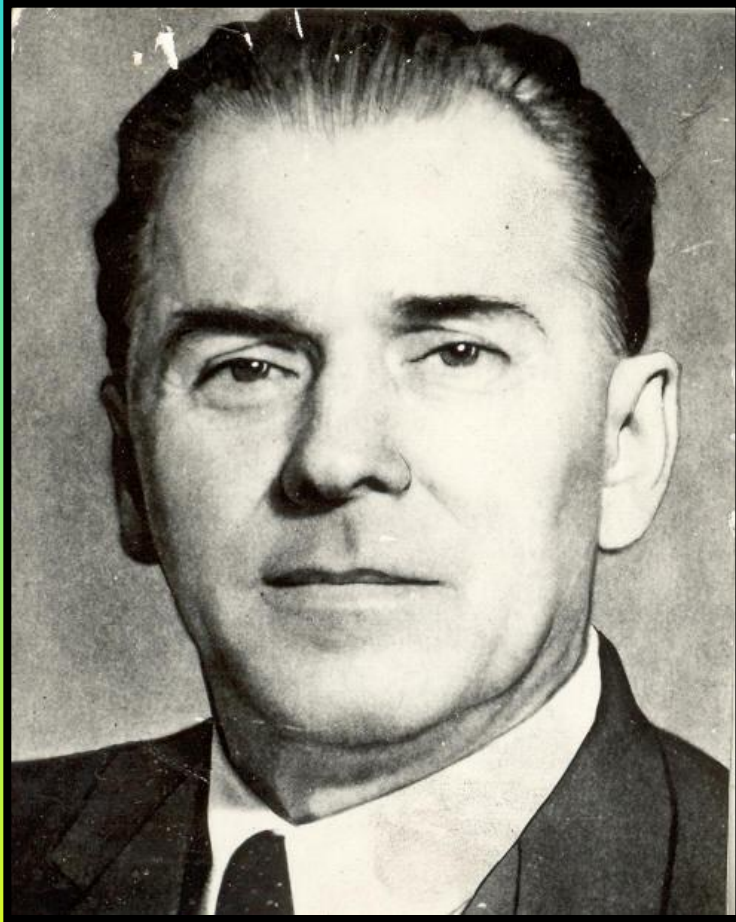
В літературі про Крути

*Ось так обірвалось життя
молодих людей під Крутами - в
змаганні за кращу долю. Ця
подія залишила свій відбиток
не лише в історії і в пам'яті
народу, а й в літературі. Цій
трагедії Павло Тичина
присвячує вірш „Пам'яті
тридцяти”:*

“Пам’ять тридцяти”

*На Аскольдовій могилі
Поховали їх —
Тридцять мучнів українців,
Славних, молодих...
На Аскольдовій могилі
Український цвіт! —
По кривавій по дорозі
Нам іти у світ.
На кого посміла знятись
Зрадника рука? —
Квитне сонце, грає вітер
І Дніпро-ріка...
На кого завзявся Каїн?
Боже, покарай! —
Понад все вони любили
Свій коханий край.
Вмерли в Новім Заповіті
З славою святих. —
На Аскольдовій могилі
Поховали їх.*

Ці юнаки здійснили великий подвиг, захищаючи рідну землю. Не кожен дорослий зважиться на таке, адже змагатися в нерівному бою, де шансів вижити небагато, мало хто погодиться. Говорити про це легко, бо ми не були там і не брали участі в цій страшній битві під Крутами, але низько вклоняємось і шануємо тих, хто там загинув.